

Suosituksset

Suosituksset 1/2025 WADAn vuoden 2027 Maailman antidopingsäännöstöstä

Hyväksytty 11. helmikuuta 2025

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Tiivistelmä

Euroopan komissio (koulutuksen, nuorison, urheilun ja kulttuurin pääosasto) pyysi 2. lokakuuta 2024 päivätyllä kirjeellä¹ tietosuojaneuvostoa yleisen tietosuoja-asetuksen 70 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla tarkastelemaan Maailman antidopingsäännöstön, jäljempänä 'säännöstö', ja sitä täydentävien kansainvälisten standardien, jäljempänä 'standardit', meneillään olevaa päivitystä sen arvioimiseksi, ovatko säännöstö ja standardit yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia. Maailman antidopingtoimisto, jäljempänä 'WADA', käynnisti vuonna 2023 säännöstön ja sitä täydentävien standardien tarkistuksen, jonka on määrä valmistua joulukuuhun 2025 mennessä, ja tarkistetun säännöstön ja standardien on määrä tulla voimaan tammikuussa 2027. Säännöstön tarkoituksena on yhdenmukaistaa kansainvälisesti antidopingpolitiikat, -säännöt ja -määräykset. Sitä täydentää kahdeksan kansainvälistä standardia, joiden tavoitteena on edistää pääasiassa kansallisten antidopingorganisaatioiden välityksellä toteutettavien antidopingohjelmien yhdenmukaisuutta. Nämä kahdeksan kansainvälistä standardia koskevat seuraavia asioita: tietosuoja, koulutus, tiedustelutiedot ja tutkinta, laboratoriot, tulosten käsittely, testaus, lääkitystä koskevat erivapaudet ja säännöstön noudattaminen.

Tietosuojaneuvosto ja sen edeltäjä, 29 artiklan mukainen tietosuojatyöryhmä, jäljempänä 'tietosuojatyöryhmä', ovat ajan mittaan seuranneet tiiviisti WADAn toimintaa sen tarkistaessa säännöstön ja sen standardien aiempaa versiota. Tietosuojatyöryhmä antoi vuosina 2008² ja 2009³ kaksi lausuntoa tietyistä säännöstön määräyksistä ja kansainvälisistä standardeista. Tämän jälkeen, vuonna 2013, tietosuojatyöryhmä lähetti WADAlle kirjeen⁴, jossa esitettiin useita huomautuksia ja huolenaiheita säännöstön ja sen standardien päivityksestä. Myös vuonna 2019 tietosuojaneuvosto esitti huomautuksia säännöstön ja sen standardien (tuolloin meneillään olleesta) tarkistusprosessista EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle osoittamassaan kirjeessä⁵.

Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että jäsenvaltiot ovat saattaneet säännöstön ja sen standardien sisältämät säännöt osaksi kansallista oikeusjärjestystä kunkin jäsenvaltion kansallisen rakenteen ja urheilutoiminnan organisoinnin mukaisesti. Vuonna 2005 tehdyn

¹ Euroopan komissio, *Request for examination of the draft revised World Anti-Doping Code and the relevant Standards referring to data protection* (Ares (2024)7027092, 3.10.2024).

² Tietosuojatyöryhmän lausunto 3/2008 maailman antidopingsäännöstöön sisällytettävästä luonnoksesta yksityisyyden suojaa koskevaksi kansainväliseksi standardiksi, annettu 1. elokuuta 2008, WP 156.

³ Tietosuojatyöryhmän lausunto 4/2009 Maailman antidopingtoimiston (WADA) yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa koskevasta kansainvälisestä standardista, siihen liittyvistä WADA:n säännöstön määräyksistä ja muista yksityisyyden suojaa koskevista kysymyksistä, jotka liittyvät WADA:n ja (kansallisten) antidopingtoimikuntien toimintaan dopingin käytön torjumiseksi urheilun alalla, annettu 6. huhtikuuta 2009, WP 162.

⁴ Tietosuojatyöryhmän puheenjohtajan WADAlle 5. maaliskuuta 2013 lähettämä kirje ja sen liite (Ares (2013)289160, 5.3.2013).

⁵ Tietosuojaneuvoston puheenjohtajan 9. lokakuuta 2019 EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle lähettämä kirje (viite: OUT2019-0035).

Unescon kansainvälisen dopingin vastaisen yleissopimuksen sekä Euroopan neuvoston dopingin vastaisen yleissopimuksen allekirjoittajatahoina jäsenvaltioiden on noudatettava näiden yleissopimusten ratifioinnista johtuvia sitoumuksia.

Julkisasiamiehen asiassa C-115/22⁶ antamassa lausunnossa selvennetään, että vaikka säännöstö on yksityisoikeudellinen väline, sen tehokkuus on varmistettu vuonna 2005 tehdyllä YK:n kansainvälisellä dopingin vastaisella yleissopimuksella. Sen 4 artiklassa määrätään, että säännösten määräykset eivät ole osa yleissopimusta eikä niillä ole välitöntä oikeusvaikutusta kansallisessa oikeudessa. Saman määräyksen mukaan jäsenvaltiot ovat yleissopimuksen sopimusvaltioina kuitenkin sitoutuneet noudattamaan yleissopimuksen periaatteita. Sitoumus on toteutettu jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä eri tavoin, sillä kuten Euroopan komission vuonna 2017 teettämässä tutkimuksessa⁷ todettiin, säännöstö on oikeudellisesti sitova joissakin jäsenvaltioissa mutta ei kaikissa.

Tietosuojaneuvosto muistuttaa joka tapauksessa, että kun jäsenvaltiot hyväksyvät säännösten periaatteisiin perustuvia kansallisia dopingin vastaisia toimenpiteitä – kuten lainsäädäntöä ja muuta sääntelyä, toimintapolitiikkoja tai hallinnollisia käytäntöjä –, niiden on varmistettava, että kyseiset toimenpiteet ovat ETA:n oikeuden, myös yleisen tietosuojasetuksen, mukaisia. Tästä seuraa, että jos säännösten ja sen kansainvälisten standardien määräykset eivät ole yleisen tietosuojasetuksen mukaisia, jäsenvaltiot eivät voi saattaa niitä sellaisinaan osaksi kansallista antidopinglainsäädäntöään rikkomatta EU:n/ETA:n oikeudesta johtuvia velvoitteitaan ja vaikuttamatta siten kielteisesti luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojan tasoon ETA:ssa.⁸

Lisäksi antidopingohjelmia toteuttavat pääasiassa kansalliset antidopingorganisaatiot, jotka kuuluvat säännösten allekirjoittajiin. Kansallisten antidopingorganisaatioiden on sovellettava antidopingtoimenpiteitä, jotka jäsenvaltiot ottavat käyttöön kansainväliseen dopingin vastaiseen yleissopimukseen perustuvien sitoumustensa mukaisesti ja vastauksena WADAn odotuksiin. Tietosuojaneuvosto korostaa tältä osin, että kansallisten antidopingtoimenpiteiden täytäntöönpanon yhteydessä kansalliset antidopingorganisaatiot ovat rekisterinpitäjinä vastuussa siitä, että henkilötietoja käsitellään yleisen tietosuojasetuksen mukaisesti. Niiden on hallintoviranomaisina⁹ tarvittaessa jätettävä soveltamatta kansallisia antidopingsääntöjä siltä osin kuin nämä saattavat olla ristiriidassa sellaisten

⁶ Ks. julkisasiamies Ćapetan 14. syyskuuta 2023 antama ratkaisuehdotus asiassa C-115/22, ECLI:EU:C:2023:676, 5 kohta.

⁷ *Anti-Doping & Data Protection. An evaluation of the anti-doping laws and practices in the EU Member States in light of the General Data Protection Regulation*, Tilburgin yliopiston oikeustieteen, teknologian ja yhteiskuntatieteiden instituutin ja Spark Legalin Euroopan komissiolle tekemä tutkimus, Luxemburg, 2017.

⁸ Ks. tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 3.9.2008, Al Barakaat, yhdistetyt asiat C-402/05 P ja C-415/05 P, ECLI:EU:C:2008:461, 281–285 kohta.

⁹ Edellä alaviitteessä 8 mainitun Euroopan komission vuonna 2017 teettämän tutkimuksen mukaan suurin osa kansallisista antidopingorganisaatioista on julkisia elimiä, jotka on yleensä perustettu joko lailla tai hallituksen toimesta.

tietosuojasetuksen säännösten kanssa, joilla on välitön oikeusvaikutus¹⁰. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi ottaessaan käyttöön dopingin vastaista kansallista lainsäädäntöä, sääntelyä, politiikkaa tai hallinnollisia käytäntöjä arvioitava huolellisesti, ovatko säännösten ja sen kansainvälisten standardien henkilötietojen käsittelyä koskevat määräykset yhteensopivia yleisen tietosuojasetuksen kanssa. Samalla vältetään se, että kansalliset antidopingorganisaatiot rikkoisivat ETA:n oikeutta, sekä toimivaltaisten tietosuojaviranomaisten niille määräämät korjaavat toimet ja seuraamukset.

Tietosuojaneuvosto esittää suosituksissaan joitakin huolenaiheita säännösten ja sen standardien tämänkertaisen tarkistuksen keskeisistä näkökohdista, jotka eivät ole yleisen tietosuojasetuksen mukaisia. Näin ollen ne haittaavat jäsenvaltioiden velvollisuutta varmistaa luonnollisten henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelun johdonmukainen ja korkea taso ETA:ssa – erityisesti yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskevien oikeuksien osalta. Tietosuojaneuvosto keskittyy tärkeimpiin kysymyksiin sekä WADAn kansainvälisessä tietosuojastandardissa käyttöön ottamiin uusiin käsitteisiin, kuten Euroopan komission pyynnössä mainitaan. Aiempiin havaintoihinsa liittyvien näkökohtien osalta tietosuojaneuvosto viittaa vuonna 2019 lähettämäänsä kirjeeseen. Vaikka kaikkia säännöstöä täydentävien muiden standardien asiaankuuluvia määräyksiä ei mainita, olisi katsottava, että näissä suosituksissa viitataan myös niihin, koska tietosuojaneuvoston huomautuksia voidaan soveltaa niihinkin.

Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti säännöstössä ja sen kansainvälisissä standardeissa tapahtuneisiin muutoksiin ja edistykseen ja toteaa, että jotkin sen 9. lokakuuta 2019 päivätyssä kirjeessä mainitsemista kysymyksistä on ratkaistu onnistuneesti. Näitä ovat muun muassa tietoturvaloukkauksista ilmoittamiselle asetettava tiukempi määräaika ja hiljattain käyttöön otetusta sisäänrakennetun yksityisyyden periaatteesta johtuva vaatimus tehdä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi ennen tietojen käsittelyä.¹¹

Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin lisäämiseen osaksi WADAn yleisiä standardeja, koska henkilötietojen käsittely tutkintatarkoituksiin kuuluu kansallisten antidopingorganisaatioiden ydintoimintaan.

Tietosuojaneuvosto toteaa kuitenkin, että tiettyjä keskeisiä kysymyksiä ei valitettavasti ole otettu huomioon säännöstöä ja sen standardeja tarkistettaessa. Tietosuojaneuvosto suhtautuu edelleen epäillen erityisesti siihen, onko kansainvälisessä tietosuojastandardissa määrätty suostumuksen oikeusperusta yleisen tietosuojasetuksen mukainen, sillä yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan, 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan, 7 artiklan ja 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan suostumus on annettava vapaaehtoisesti

¹⁰ Ks. viimeksi soveltuvin osin unionin tuomioistuimen tuomio 7.5.2024, NADA e.a., C-115/22, ECLI:EU:C:2024:384, 55 kohta.

¹¹ Ks. kansainvälisen tietosuojastandardin 5.1 ja 10.4 kohta.

ja sen epäämisellä tai perumisella voidaan katsoa olevan rekisteröidyn kannalta haitallinen tai kielteinen vaikutus.

Tämän lisäksi tietosuojaneuvosto toteaa, että tiettyjen käsittelytoimien tarkoitukset ovat edelleen epämääräisiä. Yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää, että henkilötietoja käsitellään vain tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten. Tästä seuraa, että vastaavilla henkilötietojen säilytysajoilla ei ole selvää perustetta.

Tietosuojaneuvosto toteaa, että WADAn ja kansallisten antidopingorganisaatioiden tehtävät tietojenkäsittelytoimissa, erityisesti antidopingtoiminnan hallinnointijärjestelmän (Anti-Doping Administration and Management System) tietokannassa, jäljempänä 'ADAMS-tietokanta', ovat edelleen epäselviä. Tämä vaikuttaa paitsi siihen, miten tietosuojaan liittyvät vastuut jaetaan ja miten niitä hallinnoidaan, myös avoimuuteen, vastuuvollisuuteen ja rekisteröityjen kykyyn käyttää tehokkaasti oikeuksiaan.

Myös se, että säännöstö sitoo oikeudellisesti sen allekirjoittaneita elimiä, olisi ilmaistava selvästi. Lisäksi näytteiden sekä henkilö- ja terveystietojen uudelleenkäyttöön olisi sovellettava asianmukaisia suojatoimia rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi. Myös biologisten näytteiden analysointitarkoitukset olisi yksilöitävä tarkemmin.

Kaikelle säännösten mukaiselle tietojenkäsittelylle määrättyjen suojatoimien olisi vastattava Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklassa ja yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistettua tietosuojan tasoa. Vaikka tietosuojaneuvosto ymmärtää, että säännöstö koskee kansainvälisiä tietovirtoja, sovellettavat kansalliset säännökset, joiden antama tietosuojan taso on heikompi, eivät saisi heikentää säännöstössä ja standardeissa määrättyjä suojatoimia.

Tietosuojaneuvosto kehottaa Euroopan komissiota kannustamaan WADAA sisällyttämään säännöstönsä tietosuojaneuvoston palautteen ja tekemään näin säännöstöstä maailmanlaajuisen tietojenkäsittelyä koskevan normin, jolla taataan asianomaisten henkilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien mahdollisimman korkeatasoinen suoja.

Sisällysluettelo

1. Säännösten soveltamisala ja oikeudellisesti sitova luonne	7
2. Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän roolien ja vastuiden selkeyttäminen	9
3. Asianmukaisten oikeusperustojen määrittäminen	10
4. Sen varmistaminen, että tietoja käsitellään tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten.....	11
5. Täydentävien suojatoimien edellyttäminen jaettaessa henkilötietoja kolmansien osapuolten kanssa	14
6. Julkinen tiedottaminen dopingrikkomuksista.....	16
7. Tietojen säilytysaikojen määrittely siten, että ne rajoitetaan siihen, mikä on tarpeen kunkin tarkoituksen saavuttamiseksi	17
8. Lisäohjeet, joilla tehostetaan sisäänrakennetun tietosuojan periaatteen täytäntöönpanoa organisaatioissa	19
10. Selkeytetään kaiken sovellettavan yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevan lainsäädännön noudattamisesta vastaavan nimetyn henkilön roolia	21
11. Rekisteröidyn oikeuksien tehokkuuden varmistaminen	22

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 70 artiklan 1 kohdan e alakohdan,

ottaa huomioon ETA-sopimuksen ja erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018¹²,

ottaa huomioon työjärjestyksensä 12 ja 22 artiklan,

ON ANTANUT SEURAAVAN SUOSITUKSEN:

1. Säännösten soveltamisala ja oikeudellisesti sitova luonne

1. Tietosuojaneuvosto katsoo, että sen vuonna 2019 lähettämässä kirjeessä ilmaisemat huolenaiheet säännösten soveltamisalasta – erityisesti siitä, että kansalliset antidopingorganisaatiot voivat harkintansa mukaan ulottaa antidopingsäännöt koskemaan myös harrastetason urheilijoita, jolloin nämäkin kuuluvat säännösten soveltamisalaan – ovat edelleen ajankohtaisia.¹³ Tietosuojaneuvosto toistaa tältä osin, että kun otetaan huomioon oikeasuhteisuuden, tarpeellisuuden ja tietojen minimoinnin periaatteet, säännösten ja sen kansainvälisten standardien soveltamisalan laajentaminen koskemaan harrastetason urheilijoita (eli urheilijoita, jotka harrastavat urheilua mutta eivät osallistu virallisiin kilpailuihin) merkitsisi suhteetonta puuttumista asianomaisten henkilöiden yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskeviin oikeuksiin.
2. Lisäksi kansainvälisessä tietosuojastandardissa vahvistetaan sen 1.0 ja 4.0 kohdan mukaan vain ”yhteiset vähimmäissäännöt”, joita kansallisten antidopingorganisaatioiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien on noudatettava käsitellessään henkilötietoja säännösten nojalla. Tältä osin kansainvälisen tietosuojastandardin 4.1 kohdassa selvennetään, että kaikkien kansallisten antidopingorganisaatioiden on noudatettava tätä kansainvälistä standardia siinäkin tapauksessa, että sen vaatimukset ylittävät organisaatioiden kotimaissa sovellettavan tietosuojaa ja/tai yksityisyyden suojaa koskevan lainsäädännön vaatimukset. Kansainvälisen tietosuojastandardin 4.2 kohdassa täsmennetään lisäksi, että jos kansallisiin antidopingorganisaatioihin sovelletaan tietosuojaa ja yksityisyyttä koskevaa lainsäädäntöä tai muuta henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä, jossa asetetaan kansainvälisestä tietosuojastandardista johtuvat vaatimukset ylittäviä vaatimuksia, antidopingorganisaatioiden on varmistettava, että

¹² Viittauksilla ”jäsenvaltioihin” tarkoitetaan tässä asiakirjassa ETA:n jäsenvaltioita.

¹³ Ks. tietosuojaneuvoston puheenjohtajan 9. lokakuuta 2019 EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle lähettämän kirjeen liite (viite: OUT2019-0035), s. 3.

niiden tietojenkäsittelyssä noudatetaan tällaista tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa tai sovellettavaa lainsäädäntöä. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti näihin määräyksiin, koska ne merkitsevät ilmeisesti sitä, että jos tietosuojaa ja/tai yksityisyyden suojaa koskevaa lainsäädäntöä ei ole tai jos se tarjoaa suhteellisesti heikomman suojan asianomaisten henkilöiden henkilötietoihin liittyville oikeuksille ja vapauksille, nämä suoja-toimet ovat lainsäädäntöön nähden ensisijaisia. Määräykset eivät myöskään vaaranna sellaisen tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa koskevan tai muun käsittelyä sääntelevän lainsäädännön – esimerkiksi yleisen tietosuoja-asetuksen – soveltamista, jossa säädetään henkilötietojen suojan korkeammasta tasosta.

3. Tietosuojaneuvosto korostaa kuitenkin, että ei näyttäisi olevan aina helppoa määrittää, ylittävätkö kansainvälisen tietosuojastandardin vaatimukset sovellettavan kansallisen lainsäädännön vaatimukset. Kuten tietosuojaneuvoston aiemmassa kirjeenvaihdossa on mainittu, tietosuojaneuvosto kannattaa voimakkaasti yksityisyyden ja henkilötietojen suojan edistämistä antidopingtoiminnan yhteydessä, mikä on otettu standardissa huomioon. Tietosuojaneuvosto ihmettelee kuitenkin, onko kansainvälisen tietosuojastandardin 4.1 ja 4.2 kohdan soveltaminen mahdollista puhtaasti oikeudellisesta näkökulmasta erityisesti silloin, jos kansainvälisen tietosuojastandardin määräysten täytäntöönpano johtaisi siihen, että kansalliset antidopingorganisaatiot rikkoisivat sovellettavasta lainsäädännöstä johtuvia velvoitteitaan. Tietosuojaneuvosto kyseenalaistaa myös 4.2 kohdan tehokkuuden, jos tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa koskevassa tai muussa henkilötietojen käsittelyä koskevassa lainsäädännössä säädettyjen tiukempien suoja-toimien soveltaminen johtaisi siihen, että kansallisille antidopingorganisaatioille voitaisiin määrätä säännösten 24.1.12 kohdassa vahvistettuja seuraamuksia säännösten ja/tai sen kansainvälisten standardien noudattamatta jättämisestä. Lisäksi se, että jäsenvaltioiden tai kansallisten antidopingorganisaatioiden sallitaan valita sovellettava sääntely, voi johtaa urheilijoiden ja muiden asianomaisten henkilöiden eriarvoiseen kohteluun.
4. Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että säännöstö ja kansainvälinen tietosuojastandardi sisältävät valitettavasti useita poikkeuksia suoja-toimista, joilla suojellaan oikeutta yksityisyyteen ja tietosuojaan ja jotka käytännössä mahdollistavat heikompien yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevien normien soveltamisen. Tällaisia poikkeuksia ovat esimerkiksi säilytysaikojen osalta kansainvälisen tietosuojastandardin 11.4 ja 11.5 kohta ja liite A sekä käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen osalta kansainvälisen tietosuojastandardin 6.2 kohta. Tietosuojaneuvosto suosittelee rajoittamaan kansainvälisessä tietosuojastandardissa määrättyjä suoja-toimia koskevat mahdolliset poikkeukset siihen, mikä on välttämätöntä yleistä etua koskevien erityisten ja tärkeiden tavoitteiden kannalta, sekä rajaamaan poikkeusten soveltamisalan tiukemmin. Tällöin kansalliset antidopingorganisaatiot voivat soveltaa poikkeuksia vain, jos nämä ovat yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevien oikeuksien kannalta oikeasuhteisia tavoiteltuun tavoitteeseen nähden, sekä toteuttaa asianmukaisia ja erityisiä toimenpiteitä asianomaisten henkilöiden perusoikeuksien ja etujen turvaamiseksi.

2. Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän roolien ja vastuiden selkeyttäminen

5. Vaikka asiasta huomautettiin jo tietosuojaneuvoston vuonna 2019 lähettämässä kirjeessä¹⁴ ja tietosuojatyöryhmän toisessa lausunnossa 4/2009¹⁵, säännösten ja standardien viimeisimmässä versiossa ei edelleenkään viitata rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän tehtäviin yksittäisissä käsittelytoimissa. Tämä kysymys on ratkaisevan tärkeä, koska se vaikuttaa siihen, miten tietosuojaa koskevat vastuut jaetaan ja miten niitä hallitaan. Tämä koskee erityisesti ETA:n ulkopuolisia toimijoita, jotka toimivat ETA:n alueella rekisterinpitäjinä tai keräävät tietoja ETA:ssa olevilta henkilöiltä.¹⁶
6. Tietosuojaneuvoston käsityksen mukaan säännösten soveltamisalaan kuuluviin antidopingtoimiin liittyvää tietojenkäsittelyä koskevia tietoja, jotka kansallisten antidopingorganisaatioiden on kansainvälisen tietosuojastandardin 5.2 kohdan mukaan kirjattava, voidaan pitää yksinkertaistettuna versiona yleisen tietosuoja-asetuksen 30 artiklassa edellytetyistä käsittelytoimista koskevista selosteista. Toisin kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, jossa edellytetään nimenomaisesti käsittelyn tarkoitusten dokumentointia, kansainvälisessä tietosuojastandardissa edellytetään ainoastaan käsittelyn ”yleisen” tarkoituksen dokumentointia. Tätä tarkoitusta ei näin ollen ehkä määritellä riittävän tarkasti. **Näin ollen tietosuojaneuvosto suosittelee, että kansainvälisen tietosuojastandardin 5.2 kohtaa muutetaan vastaavasti.**
7. Kansainvälisen tietosuojastandardin 5.2 kohdan a alakohtaa koskevassa huomautuksessa määrätään, että kansallisten antidopingorganisaatioiden on pidettävä kirjaa käsittelytoimistaan. Lisäksi WADAn hallinnoiman ADAMS-tietokannan osalta määrätään, että WADAn on ylläpidettävä tietokantaa ja tarjottava pääsy siinä oleviin tietojenkäsittelyä koskeviin asiakirjoihin. Kansallisten antidopingorganisaatioiden ja WADAn rooleja (eli sitä, ovatko ne rekisterinpitäjiä, yhteisrekisterinpitäjiä tai henkilötietojen käsittelijöitä) tietokannan ja kunkin tietokannassa tehtävän käsittelytoimen osalta ei kuitenkaan ole määritelty selvästi.
8. **Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto suosittelee, että kansainväliseen tietosuojastandardiin sisällytetään vaatimus, jonka mukaan säännösten soveltamisalaan kuuluvien organisaatioiden on määritettävä yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen roolinsa kunkin käsittelytoimen ja erityisesti ADAMS-tietokannan**

¹⁴ Tietosuojaneuvoston puheenjohtajan 9. lokakuuta 2019 EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle lähettämä kirje (viite: OUT2019-0035).

¹⁵ Tietosuojatyöryhmän lausunto 4/2009 Maailman antidopingtoimiston (WADA) yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa koskevasta kansainvälisestä standardista, siihen liittyvistä WADA:n säännösten määräyksistä ja muista yksityisyyden suojaa koskevista kysymyksistä, jotka liittyvät WADA:n ja (kansallisten) antidopingtoimikuntien toimintaan dopingin käytön torjumiseksi urheilun alalla, annettu 6. huhtikuuta 2009, WP 162.

¹⁶ Yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan (alueellinen soveltamisala) mukaisesti asetusta sovelletaan unionissa olevia rekisteröityjä koskevien henkilötietojen käsittelyyn, jota suorittava rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä ei ole sijoittautunut unioniin, jos käsittelytoimet liittyvät näiden rekisteröityjen käyttäytymisen seurantaan siltä osin kuin heidän käyttäytymisensä tapahtuu unionissa.

osalta sekä täsmennettävä, toimivatko ne rekisterinpitäjänä, henkilötietojen käsittelijänä vai yhteisrekisterinpitäjänä.

9. Lisäksi tiedot, jotka kansallisten antidopingorganisaatioiden on kansainvälisen tietosuojastandardin 5.2 kohdan nojalla kirjattava, eivät tällä hetkellä sisällä kaikkia tietovirtoja, kuten mahdollisia kansainvälisiä henkilötietojen siirtoja. Yleisen tietosuojasetuksen 30 artiklan 1 kohdan a, e ja f alakohdan noudattamiseksi näihin tietoihin on sisällyttävä niiden säilytysajat, kunkin käsittelytoimen rekisterinpitäjä ja tiedot mahdollisista henkilötietojen kansainvälisistä siirroista. **Tietosuojaneuvosto suosittelee, että muutetaan kansainvälisen tietosuojastandardin 5.2 kohdan mukaisia kirjanpitolietoja vastaavasti sekä varmistetaan, että tiedot kattavat kaikki tietojenkäsittelytoimet, myös ne, joista mahdollisesti määrätään WADAn muissa standardeissa.**

3. Asianmukaisten oikeusperustojen määrittäminen

10. Tietosuojaneuvosto suhtautuu epäillen myös siihen, voidaanko kaikkia kansainvälisen tietosuojastandardin 7.0 kohdassa esitettyjä käsittelytoimien oikeudellisia perusteita pitää pätevinä.
11. Tietosuojaneuvosto korostaa ensinnäkin, että kansainvälisen tietosuojastandardin 7.2 kohdassa kuvattua suostumusta ei voida pitää yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan, 7 artiklan ja 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti ”vapaaehtoisesti annettuna”, ja kyseenalaistaa siksi sen, voivatko kansalliset antidopingorganisaatiot käyttää suostumusta henkilötietojen käsittelyn pätevänä oikeudellisena perusteena. Suostumus voi olla asianmukainen oikeusperuste vain, jos rekisteröidylle annetaan aito mahdollisuus valita vapaasti, hyväksyykö hän tarjotut ehdot – ilman, että ehtojen hylkäämisestä aiheutuisi hänelle haittaa. Tietosuojaneuvosto toteaa, että kansainvälisen tietosuojastandardin 7.2 kohdan a alakohdan mukaan henkilöille voi aiheutua kielteisiä seurauksia siitä, että he kieltäytyvät antamasta suostumusta henkilötietojensa käsittelyyn, mikä ei ole yleisen tietosuojasetuksen suostumusta koskevien vaatimusten mukaista. Tietosuojaneuvosto toteaa lisäksi, että pelkkä kielteisistä seurauksista tiedottaminen henkilöille, kuten kansainvälisen tietosuojastandardin 7.2 kohdan a alakohdassa ehdotetaan, ei tee suostumuksesta pätevää.
12. Tietosuojaneuvosto korostaa tältä osin, että suostumuksen on täytettävä kansainvälisessä tietosuojastandardissa mainittujen vaatimusten lisäksi muita vaatimuksia, kuten sen varmistaminen, että rekisteröidyt voivat perua suostumuksensa ja että suostumuksen peruminen on yhtä helppoa kuin sen myöntäminen. **Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että säännöstössä ja kansainvälisessä tietosuojastandardissa suljetaan pois suostumuksen käyttö oikeusperusteena, paitsi jos se täyttää yleisen tietosuojasetuksen 7 artiklassa säädetyt vaatimukset.**
13. Toiseksi tietosuojaneuvosto kyseenalaistaa tarpeen käyttää elintärkeää etua pätevänä oikeusperusteena, kuten kansainvälisen tietosuojastandardin 7.1 kohdassa esitetään. Elintärkeän edun käsitettä tulkitaan hyvin rajoittavasti, ja sen soveltamisala on yleisen

tietosuojajaneuvoston mukaan hyvin rajallinen. Sitä voidaan käyttää vain rajoitetuissa ja erityisissä tapauksissa, kuten silloin, kun kyse on henkilön hengen suojelemisesta hätätilanteessa. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto ei ole vakuuttunut siitä, että säännösten tavoitteet kuuluisivat tämän oikeusperusteen piiriin. Hyvin erityisissä olosuhteissa henkilötietoja saatetaan kuitenkin käsitellä elintärkeän edun perusteella. Tämä ei kuitenkaan vastaa tietosuojaneuvoston tulkintaa kansainvälisen tietosuojastandardin 7.1 kohdasta, joka on paljon laajempi ja koskee esimerkiksi kansainvälisessä tulostenkäsittelystandardissa tarkoitettua tietojenkäsittelyä, jossa lääketieteellisistä löydöksistä on ilmoitettava kansalliselle antidopingorganisaatiolle ja urheilijalle.

14. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto suosittelee kansainvälisen tietosuojastandardin 7.1 kohdan tarkistamista kokonaisuudessaan ja pohtimaan yleisesti ottaen, voidaanko "elintärkeää etua" käyttää ja pitää pätevänä oikeusperusteena säännöstössä. Toinen ratkaisu olisi rajoittaa elintärkeän edun käyttöä oikeusperusteena yleisen tietosuojajaneuvoston johdanto-osan 46 kappaleen mukaisesti (eli sitä käytettäisiin vain silloin, kun käsittelyllä ei ole muuta ilmeistä oikeusperustetta).
15. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto katsoo, että jos suostumuksen ja elintärkeän edun oikeusperusteet eivät täytä yleisen tietosuojajaneuvoston vaatimuksia, kansallisten antidopingorganisaatioiden olisi käytettävä esimerkiksi kansainvälisen tietosuojastandardin 7.1 kohdan a alakohdassa lueteltuja vaihtoehtoisia oikeusperusteita.

4. Sen varmistaminen, että tietoja käsitellään tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten

16. Tietosuojaneuvosto katsoo, että kansainvälisen tietosuojastandardin 3.1, 4.1 ja 6.1 kohdassa määritelty antidopingtoimien luettelo sisältää monenlaisia toimia – testauksesta koulutukseen –, joita varten tietoja voidaan käsitellä.
17. Kansainvälisen tietosuojastandardin koko 6.1 kohta on muutettu siten, että henkilötietoja saa käsitellä vain yhtä tarkoitusta (eli dopingin torjuntaa) varten ja että ainoastaan "olennaisia" ja "oikeasuhteisia" henkilötietoja voidaan käsitellä. Tätä kohtaa koskevassa huomautuksessa todetaan, että kansallisten antidopingorganisaatioiden on tutkittava säännöstöä ja sen standardeja sen määrittämiseksi, mitä henkilötietoja tarvitaan. Lisäksi siinä todetaan, että monissa tapauksissa henkilötiedot, joita kansallisten antidopingorganisaatioiden on kerättävä, yksilöidään kansainvälisessä tietosuojastandardissa.
18. Kansainvälisen tietosuojastandardin tietosuojatoimenpiteiden tehostamiseksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että siihen sisällytetään nimenomaisesti seuraavat lisäperiaatteet: kansallisen antidopingorganisaation on ensinnäkin käsiteltävä henkilötietoja tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten ja toiseksi varmistettava, että käsiteltävät henkilötiedot ovat asianmukaisia ja olennaisia ja että ne on rajattu siihen, mikä on tarpeen siihen tarkoitukseen, jota varten niitä käsitellään. Tietosuojaneuvosto suosittelee ratkaisuna edellä esitettyyn, että kansallisten

antidopingorganisaatioiden edellytetään toteuttavan teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä tietojen minimoinnin varmistamiseksi.

19. Vaikka tietosuojaneuvosto arvostaa edellä mainittua sanamuotoa, jolla käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate on ilmaistu, on huomattava, että kansainvälisen tietosuojastandardin 6.2 kohdassa käsittelytoimien soveltamisalaa näytettäisiin laajennettavan säännöstössä kuvattuja toimia pidemmälle niin, että niillä ”edistetään tehokkaasti dopingin torjuntaa”. Tämä saattaa olla ongelmallista säännöstön tavoitteena olevien tietosuojanormien noudattamisen kannalta. **Tietosuojaneuvosto suosittelee kansainvälisen tietosuojastandardin 6.2 kohdan tarkistamista siten, että käsittelyn edellytykset rajoitetaan muissa kuin säännöstössä määritellyissä olosuhteissa vain siihen, mikä on tarpeen tietyn, nimenomaisen ja laillisen tarkoituksen saavuttamiseksi. Lisäksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että tietosuojastandardin 6.2 kohdassa edellytetään tekemään tietosuojariskien arviointeja sekä toteuttamaan lieventäviä toimenpiteitä ehdottomina vaatimuksina, jotka on täytettävä ennen tietojen käsittelyä (toisin sanoen ”on toteutettava” (shall) eikä ”voidaan toteuttaa” (may)).**
20. Säännöstön 6.3 kohdan mukaan biologisia näytteitä, analyttisiä tietoja ja dopingvalvontatietoja voidaan edelleen käyttää antidopingtutkimuksen tarkoituksiin sekä laadunvarmistukseen, laadun parantamiseen, menetelmien parantamiseen ja kehittämiseen tai vertailupopulaatioiden määrittämiseen. Vaikka näytteiden jatkokäyttö antidopingtutkimukseen edellyttää urheilijan suostumusta, tätä ei edellytetä näytteiden analyttisten tietojen ja dopingvalvontatietojen käyttämiseksi myöhemmin laadunvarmistusta ja muita siihen liittyviä tarkoituksia varten. Säännöstössä esitetyn määritelmän¹⁷ mukaan vaikuttaa siltä, että antidopingtutkimukseen kuuluu monen tyyppistä tutkimustoimintaa, myös ”tieteellistä tutkimusta”. Tietosuojaneuvosto muistuttaa tältä osin, että ainoastaan ”tieteellistä tutkimusta” varten tapahtuvan jatkokäsittelyn¹⁸ oletetaan olevan yhteensopivaa tietojen keruun alkuperäisen tarkoituksen kanssa, ja jos näin on – tietyin ehdoin ja edellyttäen, että asianomaisten henkilöiden oikeuksia ja vapauksia koskevat asianmukaiset suojatoimet ovat käytössä yleisen tietosuoja-asetuksen 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti –, kansalliset antidopingorganisaatiot voivat käyttää myöhempään käsittelyyn alkuperäisen käsittelyn oikeusperustetta¹⁹.
21. Näin ollen tietosuojaneuvosto korostaa, että analyttisiä tietoja tai muita henkilötietoja voidaan käsitellä myöhemmin (muuta kuin tieteellistä) antidopingtutkimusta, laadunvarmistusta tai muita asiaan liittyviä yhteensopivia²⁰ tarkoituksia varten vain, jos tällainen jatkokäsittely perustuu yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiseen pätevään

¹⁷ Ks. kansainvälisen tietosuojastandardin 19.1 ja 19.2 kohta.

¹⁸ Tieteellisen tutkimuksen tarkoituksen osalta tietosuojaneuvosto on katsonut, että ”tieteellisellä tutkimuksella” tarkoitetaan [...] tutkimushanketta, joka on perustettu soveltuvien alakohtaisten metodologisten ja eettisten standardien sekä hyvien käytäntöjen mukaisesti”. Ks. asetuksen 2016/679 mukaista suostumusta koskevat tietosuojaneuvoston suuntaviivat 05/2020, hyväksytty 4. toukokuuta 2020, 153 kohta.

¹⁹ Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston lausunto 3/2019 asiakirjasta ”Kysymyksiä ja vastauksia kliinisiä lääketutkimuksia koskevan asetuksen ja yleisen tietosuoja-asetuksen välisestä vuoropuhelusta”, hyväksytty 23. tammikuuta 2019, 31 kohta.

²⁰ Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

oikeusperusteeseen²¹. Koska terveystietojen käsittely on tässä yhteydessä yleistä, (kansallisten antidopingorganisaatioiden) on edelleen arvioitava, mitä yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaista poikkeusta erityisten henkilötietoryhmien käsittelykiellosta voidaan soveltaa.

22. Vaikka säännösten 6.3 kohdan mukaan näytteitä, analyttisiä tietoja ja dopingvalvontatietoja voidaan edelleen käyttää antidopingtutkimukseen, laadunvarmistukseen ja muihin niihin liittyviin tarkoituksiin, säännösten 6.2 kohdassa luetellaan myös monia muita tarkoituksia, joita varten näytteitä, analyttisiä tietoja ja dopingvalvontatietoja ”analysoidaan”. Osaa näistä tarkoituksista ei kuitenkaan määritellä tarkasti. Tietosuojaneuvosto suosittelee yksilöimään tarkemmin nämä tarkoitukset, erityisesti ne, jotka koskevat ”DNA- tai geeniprofilointia”, sekä ne, jotka sisältyvät ilmaisuun ”mikä tahansa muu laillinen antidopingtarkoitus”. Tietosuojaneuvosto korostaa vielä, että biologisten näytteiden sisältämät geneettiset tiedot ovat erityisen arkaluonteisia: niihin liittyy tiettyjen geneettisten profiilien ainutlaatuisuuden vuoksi luontainen riski näytteen toimittaneiden urheilijoiden tunnistamisesta, vaikka näytteet anonymisoitaisiinkin²², mutta lisäksi ne sisältävät tietoa, muun muassa terveystietoja, myös kyseisten urheilijoiden biologisista sukulaisista.
23. Lisäksi säännösten 6.3 kohdassa täsmennetään, että näytteet ja niihin liittyvät analyttiset tiedot tai dopingvalvontatiedot on ennen niiden jatkokäyttöä käsiteltävä siten, ettei tietoja voida enää yhdistää tiettyyn urheilijaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että näytteet ja muut henkilötiedot, joita käytetään joko tutkimus- tai laadunvarmistustarkoituksiin, olisi tosiasiallisesti pseudonymisoitava tai anonymisoitava, kuten oletetaan WADAn saataville asettamassa asiakirjassa, jossa esitetään yhteenveto merkittävimmistä säännösten 6.3 kohdan tarkistamista siten, että näytteiden, analyttisten tietojen tai muiden henkilötietojen (mukaan lukien terveystiedot tai muut dopingvalvontaan liittyvät tietoluokat) uudelleenkäyttö tutkimustarkoituksiin (tai muihin yhteensopiviin tarkoituksiin) edellyttää asianomaisten henkilöiden oikeuksia ja vapauksia koskevien asianmukaisten suojatoimien toteuttamista. Näin varmistetaan erityisesti tietojen minimoinnin periaatteen noudattaminen. Lisäksi tietosuojaneuvosto kehottaa täsmentämään, että näihin toimenpiteisiin olisi sisällytettävä pseudonymisointi tai anonymisointi, mikäli kyseiset tarkoitukset voidaan täyttää niiden avulla.²⁵

²¹ Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 50 kappale.

²² Kuten tietosuojatyöryhmän 10. huhtikuuta 2014 antamassa lausunnossa 5/2014 anonymisointitekniikoista, WP216, korostetaan: ”Kirjallisuudessa on jo osoitettu, että tiettyjen yksilöiden henkilöyden voidaan paljastaa yhdistämällä julkisesti saatavilla olevia geneettisiä resursseja (kuten sukutauluja, kuolinilmoituksia ja hakukonetuloksia) ja luovuttajien dna:ta koskevat metatiedot (luovutusajankohta, ikä, asuinpaikka), vaikka dna olisikin luovutettu ’nimettömänä’.”

²³ Ks. edellinen alaviite.

²⁴ Ks. kansainvälisen laboratoriostandardin 5.3.8.2 kohta.

²⁵ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan e alakohta ja 89 artikla.

24. Lisäksi tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti säännöstöön lisättyihin 19.4 ja 19.6 kohtaan, joissa määrätään eettisten normien ja käytäntöjen noudattamisesta ja estetään se, että henkilötietoja voitaisiin myöhemmin käyttää näytteen antanutta henkilöä vastaan.
25. Kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin 4.3.2 kohdan mukaan kansallisten antidopingorganisaatioiden on käytettävä raakadataa ja/tai antidopingtoiminnan tiedustelutietoja antidopingtoimiensa perustana ja ohjaamisessa. Tietosuojaneuvosto katsoo, että raakadatan ja antidopingtoiminnan tiedustelutietojen määritelmät ovat liian laajat. Koska dopingin käyttöä koskevat tutkimukset ja tarkastukset ovat erittäin arkaluonteisia, tietosuojaneuvosto katsoo, että henkilötietojen käsittely kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin kattamia tarkoituksia varten aiheuttaa todennäköisesti suuria riskejä asianomaisille henkilöille. **Sen vuoksi tietosuojaneuvosto suosittelee muuttamaan kansainvälistä testaus- ja tutkintastandardia siten, että käsittelytoimien soveltamisalaa ja niitä tietoja, joita voidaan käyttää tutkinta- ja tiedustelutarkoituksiin, rajoitetaan tuntuvasti.**
26. Edellä esitetyn lisäksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että tutkinnassa tehtävän tietojenkäsittelyn tarkoitukset täsmennetään selvästi. Kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin 5.2 kohdassa jätetään laajasti mahdollisuuksia käsitellä henkilötietoja muihin, tarkemmin määrittelemättömiin tarkoituksiin käyttämällä esimerkiksi sanamuotoa ”muun muassa”. Henkilötietojen myöhempi käsittely muihin tarkoituksiin olisi sallittava ainoastaan yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdassa määriteltyjen tarkoitusten yhteensopivuuden toteamista koskevien edellytysten ja pätevän oikeusperusteen mukaisesti.²⁶ **Näin ollen tietosuojaneuvosto suosittelee kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin muuttamista ja yhdenmukaistamista kansainvälisen tietosuojastandardin 6.2 kohdan kanssa. Samankaltainen havainto koskee kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin 5.3.5 kohtaa, jossa kansallisille antidopingorganisaatioille esitetty kehoitus ”hyödyntää kaikkia käytettävissä olevia tutkintaresursseja ja -valtuuksia” koskee henkilötietoja. Tietosuojaneuvosto katsoo, että tätä olisi sovellettava vain siltä osin kuin käsittely on tarpeen ja ainoastaan kansainvälisessä testaus- ja tutkintastandardissa tavoiteltuihin tarkoituksiin.**

5. Täydentävien suojatoimien edellyttäminen jaettaessa henkilötietoja kolmansien osapuolten kanssa

27. Kansainvälisen tietosuojastandardin 9.1 ja 9.2 kohdassa asetetaan tiettyjä vaatimuksia, jotka koskevat kansallisten antidopingorganisaatioiden suorittamaa henkilötietojen jakamista muiden ”henkilöiden” kanssa. Nämä henkilöt määritellään standardissa luonnollisiksi henkilöiksi, organisaatioiksi tai muiksi yhteisöiksi. Tietosuojaneuvosto pitää tätä määritelmää liian laajana ja suosittelee sen täsmentämistä. **Tietosuojaneuvosto suosittelee myös, että näissä kohdissa täsmennetään, missä olosuhteissa, mihin erityisiin tarkoituksiin ja millä edellytyksillä henkilötietojen jakaminen muille ”henkilöille” on sallittua.**

²⁶ Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 50 kappale.

28. Lisäksi tietosuojaneuvosto suosittelee henkilötietojen suojan vahvistamiseksi, että kansainvälisessä tietosuojastandardissa edellytetään tällaisten tietojen jakamista koskevia lisätoimenpiteitä, jotta varmistetaan seuraavat seikat:

- Vastaanottajat eivät käsittele henkilötietoja muihin kuin rajoitettuihin nimenomaisiin ja laillisiin antidopingtarkoituksiin, jotka oikeuttavat tietojen jakamisen ja jotka on yksilöitävä säännöstyössä. Tältä osin tietosuojaneuvosto suosittelee selkeyttämään kansainvälisen tietosuojastandardin 9.1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua käsitettä ”pakollinen oikeudellinen menettely” (*compulsory legal process*) mahdollisena tietojen jakamisen mahdollistavana seikkana.
- Kansalliset antidopingorganisaatiot jakavat vain sellaisia henkilötietoja, jotka ovat asianmukaisia ja olennaisia ja jotka on rajattu siihen, mikä on tarpeen siihen tarkoitukseen, jota varten niitä on jaettava.
- Vastaanottajat säilyttävät henkilötietoja ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen siihen tarkoitukseen, jota varten ne jaetaan, ja henkilötiedot poistetaan tai anonymisoidaan (sitä, että rekisteröity ei ole tai ei enää ole tunnistettavissa) heti, kun niitä ei enää tarvita.
- Vastaanottajilla, joille henkilötietoja jaetaan, on käytössään asianmukaiset turvatoimet, joilla varmistetaan vastaanotettujen henkilötietojen eheys ja luottamuksellisuus.

29. Kansainvälisen tietosuojastandardin 9.3 kohta sisältää vaatimuksia, joilla varmistetaan, että henkilötietoja jaetaan kolmansien osapuolten edustajien kanssa ainoastaan vastuullisesti, mihin sisältyy teknisten ja organisatoristen turvatoimien toteuttaminen. Tietosuojaneuvosto suosittelee sisällyttämään tähän kohtaan lisävaatimuksen siitä, että jos ja siltä osin kuin kansallisten antidopingorganisaatioiden puolesta tietojen käsittelijöinä toimivat kolmannen osapuolen edustajat toteuttavat tietojenkäsittelytoimia, käsittelytoimien on perustuttava yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan mukaisesti sopimukseen tai säädökseen. Kyseisen sopimuksen tai säädöksen mukaan kolmansien osapuolten edustajien on toimittava kansallisten antidopingorganisaatioiden dokumentoitujen ohjeiden mukaisesti²⁷ ja autettava kansallisia antidopingorganisaatioita varmistamaan kansainvälisen tietosuojastandardin ja yleisen tietosuoja-asetuksen noudattaminen, muun muassa takaamaan henkilötietojen turvallisuus, vastaamaan rekisteröityjen oikeuksien käyttämistä koskeviin pyyntöihin sekä täyttämään henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin liittyvät velvoitteet.

30. Jos tällaiset kolmansien osapuolten edustajien suorittamat käsittelytoimet edellyttävät henkilötietojen kansainvälistä siirtoa, olisi otettava käyttöön yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa säädettyjä suojatoimia vastaavat suojatoimet.²⁸

²⁷ On huomattava, että kansainvälisen tietosuojastandardin 9.3 kohdan b alakohtaa koskevissa huomautuksissa oleva ilmaus ”sopimusperusteinen valvonta, johon voi tarvittaessa sisältyä” (*contractual controls that can include, as appropriate*) ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen.

²⁸ Ks. tältä osin esimerkiksi Euroopan komission julkaisemat yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset vakiosopimuslausekkeet, jotka koskevat tietojen siirtoa EU:n/ETA:n alueelle sijoittautuneilta rekisterinpitäjiltä

31. ETA:n alueelle sijoittautuneiden kansallisten antidopingorganisaatioiden ADAMS-tietokantaan suorittamien siirtojen osalta Euroopan komissio uusi tammikuussa 2024 Kanadan yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen ja vahvisti, että Kanadan yksityisyydensuojalain (PIPEDA) takaama suojelun taso on riittävä. Näin ollen tietosuojaneuvosto katsoo, että tällä perusteella suoritettavat siirrot ovat edelleen päteviä. Jos siirrot kuitenkin suoritetaan suoraan kansallisten antidopingorganisaatioiden välillä eivätkä ne kuulu Kanadan tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen piiriin, kyseiset siirtojen luokat olisi kuvattava säännöstyössä ja tietoja siirtävän kansallisen antidopingorganisaation olisi varmistettava yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun ja sovellettavien tietosuojaneuvoston ohjeiden noudattaminen.²⁹
32. Kun kyse on antidopingtoiminnan tiedustelutietojen jakamisesta kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin 4.2 kohdan mukaisesti, tällaisen henkilötietojen jakamista koskevan velvoitteen olisi perustuttava asianmukaiseen oikeusperusteeseen yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisesti. Jos tällaiseen toimintaan liittyy henkilötietojen kansainvälinen siirto, tietosuojaneuvosto suosittelee, että yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa vahvistettuja sääntöjä noudatetaan kyseisessä luvussa taatun luonnollisten henkilöiden suojelun tason varmistamiseksi.³⁰ **Kun otetaan huomioon standardien soveltamisala ja järjestäytyneeseen urheilutoimintaan liittyvä kansainvälinen ulottuvuus, tietosuojaneuvosto suosittelee, että kansainvälisessä testaus- ja tutkintastandardissa vahvistetaan tutkintaa ja tarkastuksia koskevat tietyt, selvästi määritellyt säännöt myös henkilötietojen jakamisen ja kansainvälisen siirron osalta.**

6. Julkinen tiedottaminen dopingrikkomuksista

33. Dopingrikkomusten pakollisen julkistamisen osalta tietosuojaneuvosto suhtautuu ensinnäkin myönteisesti säännöstyön 14.3.2 kohtaan ehdotettuihin muutoksiin, joilla selvennetään, että pakollinen julkinen tiedottaminen koskee vain lopullisia päätöksiä (jotka koskevat ammattiuurheilijoiden tai muiden rikkomukseen syyllistyneiden tekemiä dopingrikkomuksia).³¹ Säännöstyön 14.3.4 kohdassa tarkoitetun yleisperiaatteen mukaan julkinen tiedottaminen kuulemisen tai muutoksenhaun jälkeen tehdystä ratkaisusta, jonka mukaan urheilija tai muu henkilö ei ole syyllistynyt dopingrikkomukseen, virheeseen tai laiminlyöntiin, edellyttää urheilijan tai muun asianosaisen suostumusta. Tätä yleisperiaatetta koskevien poikkeuksien osalta tietosuojaneuvosto toistaa, että suostumuksen henkilötietojen käsittelyn on täytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimukset ja etenkin, että se on annettava vapaaehtoisesti.

tai henkilötietojen käsittelijöiltä EU:n/ETA:n alueen ulkopuolelle sijoittautuneille rekisterinpitäjille tai henkilötietojen käsittelijöille (komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2021/914, annettu 4 päivänä kesäkuuta 2021, vakiosopimuslausekkeista, jotka koskevat henkilötietojen siirtämistä kolmansiin maihin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti).

²⁹ Tietosuojaneuvoston suositukset 1/2020 toimenpiteistä, joilla täydennetään tiedonsiirtovälineitä EU:ssa henkilötiedoille taatun suojan tason noudattamiseksi, annettu 18. kesäkuuta 2021; ks. myös unionin tuomioistuimen tuomio 16.7.2020, Facebook Ireland ja Schrems, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559 (Schrems II).

³⁰ Yleisen tietosuoja-asetuksen V luku, 44–50 artikla.

³¹ Tätä koskeva ennakkoratkaisupyyntö on käsiteltävänä unionin tuomioistuimessa: NADA Austria ym., asia C-474/24.

34. Säännöstöön lisätyn uuden määräyksen suhteen, jonka mukaan kansalliset antidopingorganisaatiot eivät tarvitse urheilijan tai muun henkilön suostumusta, jos heidän henkilöllisyytensä on jo yleisesti tiedossa tai seuraamuksia on jo määrätty, tietosuojaneuvosto pitää kyseenalaisena, otetaanko tässä poikkeuksessa asianmukaisesti huomioon, että julkaiseminen voi olla urheilijan tai muun henkilön edun mukaista.
35. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti säännösten 14.3.7 kohtaan, jonka mukaan pakollista julkista tiedottamista ei vaadita tapauksissa, joissa dopingrikkomukseen syyllistynyt urheilija tai muu henkilö on alaikäinen, suojeltu henkilö tai harrasteurheilija, ja harkinnanvaraisen julkisen tiedottamisen – tapauksissa, joihin liittyy alaikäinen, suojeltu henkilö tai harrasteurheilija – on oltava oikeassa suhteessa tapauksen tosiseikkoihin ja olosuhteisiin.
36. Jotta kuitenkin löydetään oikea tasapaino dopingrikkomuksia koskevan tietynasteisen avoimuuden perusteiden ja asianomaisen henkilön perusoikeuksien ja etujen turvaamisen tarpeen välillä, tietosuojaneuvosto suosittelee täsmentämään, että tältä osin huomioon otettavia seikkoja ovat muun muassa dopingrikkomuksen vakavuus, rikkomusten määrä, tapauksen jo mahdollisesti tiedotusvälineissä saama huomio, asianomaisen rekisteröidyn erityistilanne ja se, onko seuraamuksella vaikutusta kilpailujen tuloksiin tai urheilijoiden ranking-listoihin. Samojen kriteerien olisi ohjattava kansallisten antidopingorganisaatioiden päätöksiä säännösten 14.3.1 kohdassa säännellyissä muissa tapauksissa, joissa julkinen tiedottaminen on harkinnanvaraista.

7. Tietojen säilytysaikojen määrittely siten, että ne rajoitetaan siihen, mikä on tarpeen kunkin tarkoituksen saavuttamiseksi

37. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että kansainvälisessä tietosuojastandardissa asetetaan tietojen enimmäissäilytysajat kansallisille antidopingorganisaatioille. Yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisen säilytyksen rajoittamisen periaatteen mukaisesti tietojen säilyttämisen on liityttävä läheisesti käsittelyn nimenomaisiin ja laillisiin tarkoituksiin. Kansainvälisen tietosuojastandardin liitteessä A ei kuitenkaan selvästi yhdistetä kullekin tietoaaineistolle määriteltä säilytysaikaa tiettyyn nimenomaiseen ja lailliseen käsittelytarkoitukseen. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että liitteessä A luetelluissa moduuleissa ilmoitetaan kulloinkin kyseessä olevan tietoaaineiston käsittelyn nimenomaiset ja lailliset tarkoitukset.
38. Toisin kuin kansainvälisen tietosuojastandardin 11.2 kohdan sanamuoto edellyttää kansallisten antidopingorganisaatioiden olisi aina määriteltävä säilytysaika henkilötietojen käsittelyä varten yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti. **Siksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että ilmaus ”mahdollisuuksien mukaan” (where possible) poistetaan tästä kohdasta.**
39. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että kansainvälisen tietosuojastandardin 11.3 kohdassa varmistetaan henkilötietojen poistaminen,

tuhoaminen tai anonymisointi, kun niitä ei enää tarvita. Koska antidopingtoimintaan liittyvät tiedot ovat enimmäkseen arkaluonteisia, lieventävillä toimenpiteillä on varmistettava yksilön perusoikeuksien ja -vapauksien kunnioittaminen. Kansainvälisen tietosuojastandardin 11.3 kohdan kolmannen virkkeen sanamuotoa koskeva selitys edellyttää vahvempia perusteita sellaisten arkaluonteisten tietojen säilyttämiselle, joille ei ole vahvistettu säilytysaikaa kansainvälisen tietosuojastandardin liitteessä A³², mutta kyseisessä kohdassa ei määritellä tällaisia perusteita. **Tietosuojaneuvosto suosittelee, että arkaluonteisten tietojen säilyttämistä koskevat säännöt, oikeusperusteet ja lieventävät toimenpiteet määritellään selvästi, jos säilytysaikaa ei ole vahvistettu kansainvälisen tietosuojastandardin liitteessä A.**

40. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että kansainvälisen tietosuojastandardin 11.5 ja 11.6 kohta mahdollistavat tietojen säilyttämisen määriteltyjen säilytysaikojen jälkeen. Kansainvälisen tietosuojastandardin 11.5 kohdan c alakohdassa mainituilla poikkeuksellisilla olosuhteilla tarkoitetaan "vireillä olevia tai kohtuudella ennakoitavissa olevia dopingrikkomuksia, tutkimuksia tai muita oikeudellisia menettelyjä" (*pending or reasonably anticipated anti-doping rule violations, investigations, or other legal proceedings*). Tietosuojaneuvosto toteaa, että ilmaus, jolla viitataan siihen, että dopingrikkomukset ovat kohtuudella ennakoitavissa, on epäselvä, ja suosittelee sen selventämistä. Näihin kansainvälisen tietosuojastandardin 11.5 kohdan a alakohdassa mainittuihin poikkeustapauksiin kuuluu myös se, että sovellettava lainsäädäntö mahdollistaa kansainvälisen tietosuojastandardin liitteessä A määrättyä pidemmän säilytyksen. Kun otetaan huomioon, että säännöstön olisi muodostettava yhteiset vähimmäisvaatimukset antidopingtarkoituksiin tapahtuvalle henkilötietojen käsittelylle, ei tulisi soveltaa sellaista lainsäädäntöä, jossa säädetään pidemmästä säilytysajasta.
41. Kansainvälisen tietosuojastandardin liitteen A mukaan määriteltyt säilytysajat eivät estä kansallisia antidopingorganisaatioita säilyttämästä tietoja, joista "on poistettu henkilötiedot" (*stripped of Personal Information*), pidempiä aikoja. **Tietosuojaneuvosto suosittelee ilmaisemaan selvästi, että kyseinen lausuma koskee anonymisoituja tietoja.** Tärkeän huomautuksen III osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että sana "tulisi" (*should*) korvataan sanalla "täytyy" (*must*), jotta puutteelliset tiedot poistetaan tietojen laadun parantamiseksi yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d ja f alakohdassa säädettyjen tietojen täsmällisyyden ja eheyden periaatteiden mukaisesti.
42. Yleisesti ottaen tietosuojaneuvosto katsoo, että kymmenen vuoden säilytysaika on hyvin pitkä, kun otetaan huomioon, että henkilötietoihin voi sisältyä olinpaikkatietoja ja myös alaikäisten tietoja. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että kymmenen vuoden enimmäissäilytysajalle esitetään lisäperusteluja, joissa rekisteröityjen ja kansallisten antidopingorganisaatioiden edut ovat asianmukaisesti tasapainossa.
43. Moduulin 2 sisältämiä tietoja ovat esimerkiksi osoitteet, joissa säännöllistä toimintaa harjoitetaan, yöpymispaikat ja urheilijoiden yhteystiedot. Koska tätä voidaan pitää profiilointina, säilytysajan olisi oltava paljon lyhyempi kuin kymmenen vuotta. Tällaisia tietoja tulisi saada säilyttää vain siihen asti, kun olinpaikkaan sisältyvät henkilötiedot eivät

³² Ks. kansainvälisen tietosuojastandardin 11.2 kohta.

enää ole merkityksellisiä. Lisäksi kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin 4.10.13.1 kohdassa ei enää vaadita urheilijoita ilmoittamaan ”säännöllistä toimintaansa” (*regular activities*) vaan ainoastaan harjoittelupaikkansa ja -aikataulunsa. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti tähän tarkistukseen mutta suosittelee, että muutos toteutetaan kansainvälisen tietosuojastandardin liitteessä A.

44. Moduuli 3, joka käsittelee lääkitystä koskevia erivapauksia, kattaa muun muassa terveystiedot. Vaikka lääketieteellisten lisätietojen 12 kuukauden säilytysaika erivapauden voimassaolon päättymisen jälkeen vaikuttaa kohtuulliselta, erivapaustodistuksia ja hylkäyslomakkeita säilytetään kymmenen vuoden ajan, koska ne ”voivat olla merkityksellisiä uudelleentestauksen tai muiden tutkimusten kannalta”. Erityisesti hylkäyslomakkeiden osalta tietosuojaneuvosto ehdottaa, että WADA tarkistaa säilytysaikaa määritellyn tarkoituksen mukaan ja rajoittaa sen ehdottoman välttämättömään.
45. Kansainvälisen tietosuojastandardin liitteessä A olevassa moduulissa 7 tutkintatietojen säilytysajaksi on määritelty kymmenen vuotta tutkinnan päättymisen jälkeen. Tietosuojaneuvosto suhtautuu epäillen siihen, onko tällaisten tietojen säilyttäminen kymmenen vuoden ajan oikeasuhteista – erityisesti kun otetaan huomioon, että kaikissa tutkimuksissa ei päädytä siihen, että on tapahtunut dopingrikkomus. Tällaisissa tilanteissa kymmenen vuoden vakiosäilytysaika on todennäköisesti suhteettoman pitkä.
46. Kansainvälisen tietosuojastandardin liitteessä A olevan moduulin 8 mukaan tiedot kurseista ja koulutuspäivistä säilytetään, ”kunnes kaikki muut asiaan liittyvät tiedot poistetaan” tai henkilö ei ole enää aktiivinen. Tämä säilytysajan määritelmä on liian epämääräinen, ja sitä olisi täsmennettävä. Näin varmistetaan myös, että asianomaiset henkilöt ymmärtävät tietojenkäsittelyn aikataulun.
47. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto suosittelee säilytysaikojen tarkistamista siten, että otetaan erityisesti huomioon kunkin datayksikön tarpeellisuus kunkin käsittelytoimen perusteena olevan tarkoituksen kannalta.

8. Lisäohjeet, joilla tehostetaan sisäänrakennetun tietosuojan periaatteen täytäntöönpanoa organisaatioissa

48. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että sisäänrakennetun yksityisyyden suojan käsite otetaan käyttöön kansainvälisessä tietosuojastandardissa, ja arvostaa sitä, että standardissa mainitaan nimenomaisesti esimerkkeinä täydentävät turvavalvontatoimenpiteet ja tietojen minimointitoimenpiteet. Kansainvälisen tietosuojastandardin 5.1 kohdassa luetellut seikat eivät kuitenkaan kata täysin yleisen tietosuoja-asetuksen 25 artiklan 1 kohdan vaatimuksia. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen sisäänrakennetun yksityisyyden suojan käsite edellyttää, että rekisterinpitäjinä toimivat kansalliset antidopingorganisaatiot sisällyttävät tietosuojatoimenpiteitä järjestelmiensä ja prosessiensa suunnitteluun. Tietosuojaneuvosto toteaa, että kansainvälinen tietosuojastandardi ei sisällä vaatimuksia tämän käsitteen käyttöönotosta. **Sen vuoksi tietosuojaneuvosto suosittelee sisällyttämään kansainväliseen tietosuojastandardiin erityisiä vaatimuksia, joiden mukaan kansallisten**

antidopingorganisaatioiden on toteutettava teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä sisäänrakennetun yksityisyyden suojan käsitteen tukemiseksi. Suositusta voitaisiin soveltaa myös muissa standardeissa määriteltyihin tietojenkäsittelytoimiin, kuten laboratoriotulosten jakamiseen ADAMS-tietokannan kautta kansainvälisessä tulostenkäsittelystandardissa kuvatulla tavalla.

9. Erityisten henkilötietoryhmien käsittely

49. Tietosuojaneuvosto toteaa, että säännösten ja kansainvälisen tietosuojastandardin mukainen henkilötietojen käsittely edellyttää huomattavan laajaa niin kutsuttujen ”arkaluonteisten henkilötietojen” (*sensitive personal information*) käsittelyä. Tietosuojaneuvosto toteaa, että kansainvälisessä tietosuojastandardissa esitetty arkaluonteisten henkilötietojen määritelmä on melko samanlainen kuin yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan sisältämä erityisten henkilötietoryhmien määritelmä. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että arkaluonteisten henkilötietojen määritelmää muutetaan vastaamaan yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklaa. Tietosuojaneuvosto toistaa myös, että rikostuomioihin ja rikoksiin liittyviä henkilötietoja tulisi käsitellä vain yleisen tietosuojasetuksen 10 artiklassa säädettyjen tiukkojen ehtojen mukaisesti.
50. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti kansainvälisen tietosuojastandardin 5.3 kohdassa esitettyyn vaatimukseen, jonka mukaan arkaluonteisia henkilötietoja on käsiteltävä sovellettavassa yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevassa lainsäädännössä säädettyjen erityisten suojatoimien tai menettelyjen mukaisesti. Tietosuojaneuvosto toteaa tältä osin, että erityisten henkilötietoryhmien käsittely on yleisesti kielletty yleisen tietosuojasetuksen nojalla, ellei käsittelyyn sovelleta jotakin yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaista poikkeusta.³³
51. Tietosuojaneuvosto toteaa kuitenkin, että kansainvälisen tietosuojastandardin 5.3 kohdan sanamuoto on varsin yleisluonteinen. Kohdan mukaan arkaluonteisia tietoja on käsiteltävä kansainvälisen tietosuojastandardin sisältämien ”erityisten suojatoimien tai menettelyjen” (*any specific safeguards or procedures*) ja sovellettavan yksityisyyden suojaa ja tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaisesti, mutta siinä ei määritellä tarkasti, mitkä suojatoimet on otettava käyttöön. Myöskään edellä mainittuja lisärajoituksia ei määritellä tarkasti kansainvälisessä tietosuojastandardissa, eikä esimerkiksi 10.3 tai 11.3 kohdassa esitetä lisäsuojatoimia tällaisten tietojen turvallisuuden ja rajoitetun säilyttämisen varmistamiseksi.

Kansainvälisen tietosuojastandardin 7.3 kohdassa täsmennetään, että kun arkaluonteisia henkilötietoja käsitellään suostumuksen perusteella, käsittelyyn on saatava asianomaisen henkilön nimenomainen suostumus. Koska nimenomainen suostumus vastaa tässä yhteydessä yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaista suostumusta, tietosuojaneuvosto toistaa huolensa siitä, että suostumus ei välttämättä ole asianmukainen oikeusperuste säännösten ja kansainvälisen tietosuojastandardin nojalla tapahtuvalle henkilötietojen (mukaan lukien erityiset henkilötietoryhmät) käsittelylle.³⁴

³³ Ks. edellä oleva 4 jakso.

³⁴ Ks. edellä oleva 3 jakso.

52. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että kansainvälistä tietosuojastandardia muutetaan siten, että siinä otetaan huomioon suunnitellun tietojenkäsittelyn arkaluonteisuus ja täsmennetään, minkä tyyppiset suojatoimet voivat edistää erityisten henkilötietoryhmien suojelua yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan, 25 artiklan 1 kohdan ja 32 artiklan mukaisesti.

10. Selkeytetään kaiken sovellettavan yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevan lainsäädännön noudattamisesta vastaavan nimetyn henkilön roolia

53. Tietosuojaneuvosto panee merkille kansainvälisen tietosuojastandardin 4.4 kohdan vaatimuksen, jonka mukaan ”antidopingorganisaatioiden on nimettävä henkilö, joka on vastuussa tämän kansainvälisen standardin ja kaiken sovellettavan yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevan lainsäädännön noudattamisesta. Niiden on varmistettava, että nimetyn henkilön yhteystiedot ovat helposti yksityishenkilöiden saatavilla 8 artiklan mukaisesti.”
54. Vaikka tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti standardiin lisättävään vaatimukseen, jonka mukaan kansallisten antidopingorganisaatioiden on nimettävä tietosuojan noudattamisesta vastaava henkilö, ei ole selvää, missä määrin kansainvälisen tietosuojastandardin 4.4 kohdassa tarkoitetun henkilön rooli vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen 38 ja 39 artiklan mukaista tietosuojavastaavan roolia.
55. Kansainvälisen tietosuojastandardin 4.4 kohdan mukaan nimetty henkilö on ”vastuussa [...] kaiken sovellettavan yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevan lainsäädännön noudattamisesta”. Yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaisen osoitusvelvollisuuden periaatteen perusteella on kuitenkin selvää, että rekisterinpitäjän (tässä tapauksessa kansallisen antidopingorganisaation) on itse oltava vastuussa lainsäädännön noudattamisesta ja pystyttävä osoittamaan se. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti nimettyjen tietosuojavastaavien olisi voitava hoitaa tehtävänsä riippumattomasti ilman rekisterinpitäjän antamia, tehtävien hoitamista koskevia ohjeita. Tältä osin tietosuojavastaavia ei voida saattaa vastuuseen yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamisesta samalla tavalla kuin rekisterinpitäjiä, mutta kansainvälisen tietosuojastandardin 4.4 kohdan nojalla nimetty henkilö voidaan asettaa vastuuseen. Lopuksi tietosuojaneuvosto toteaa, että 4.4 kohdassa ei ilmaista selvästi, mille taholle nimetty henkilö on vastuussa.
56. Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että kansainvälisen tietosuojastandardin 4.4 kohdan vaatimus asettaa nimetyn henkilön yhteystiedot yksityishenkilöiden saataville on yhdenmukainen yleisen tietosuoja-asetuksen 37 artiklan 7 kohdan kanssa, joka koskee tietosuojavastaavan yhteystietojen julkistamista.
57. Sen estämättä, mitä kansainvälisen tietosuojastandardin 4.4 kohdassa määrätään, yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien kansallisten antidopingorganisaatioiden on oltava tietoisia velvollisuudestaan määrittää, onko tietosuojavastaavan nimeäminen

pakollista yleisen tietosuojasetuksen 38 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Vaikka yleisen tietosuojasetuksen 38 artiklan 1 kohdassa määrätään tietosuojavastaavan nimeämisestä säännöksen soveltamisalaan kuuluvissa erityisolosuhteissa, myös kansalliset antidopingorganisaatiot, jotka eivät kuulu yleisen tietosuojasetuksen soveltamisalaan, haluavat ehkä nimetä vastaavan henkilön, joka varmistaa sekä sovellettavien tietosuojalakien ja -asetusten että kansainvälisen tietosuojastandardin vaatimusten noudattamisen. Tällä vastuuhenkilöllä tai -ryhmällä olisi oltava riittävät valtuudet, resurssit ja asiantuntemus voidakseen tehokkaasti valvoa tietosuojakäytäntöjä, hallita tietosuojariskejä ja toimia ensisijaisena yhteyspisteenä yksityisyyden suojaan liittyvissä asioissa. Henkilön tai ryhmän tehtäviin kuuluvat vaatimusten noudattamisen seuraaminen, yksityisyyden suojaa koskevien ohjelmien hallinnointi, arviointien tekeminen sekä tarvittaessa koordinointi asiaankuuluvien sidosryhmien ja valvontaviranomaisten kanssa.

58. Näin ollen tietosuojaneuvosto kehottaa selventämään, onko kansainvälisen tietosuojastandardin 4.4 kohdan mukaisen nimetyn henkilön roolin tarkoitus vastata yleisen tietosuojasetuksen mukaisen tietosuojavastaavan roolia, ja jos on, yhdenmukaistaa roolit nimittämisen, aseman ja tehtävien osalta. Tietosuojaneuvosto katsoo, että ilman tällaista selvennystä 4.4 kohta voi aiheuttaa riskin, että yleisen tietosuojasetuksen soveltamisalaan kuuluvat kansalliset antidopingorganisaatiot eivät rekisterinpitäjinä täytä yleisen tietosuojasetuksen 37–39 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

11. Rekisteröidyn oikeuksien tehokkuuden varmistaminen

59. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti kansainvälisen tietosuojastandardin 8 kohdan määräyksiin yksityishenkilöille tiedottamisesta. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että annettavien tietojen laajuuden osalta kohtaan olisi sisällytettävä erityisesti viittaus kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin mukaiseen raakadatan ja antidopingtoiminnan tiedustelutietojen keräämiseen.
60. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti kansainvälisen tietosuojastandardin 12 kohdan määräyksiin, joiden mukaan yksityishenkilöillä on oikeus saada kansallisilta antidopingorganisaatioilta pääsy henkilötietoihinsa ja tiedot siitä, miten niitä käsitellään. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti myös siihen, että otetaan käyttöön vaatimuksia, joita kansallisten antidopingorganisaatioiden on noudatettava, jotta tietosuojaan liittyviä oikeuksia voidaan käyttää. Tietosuojaneuvosto toteaa kuitenkin myös, että kansainvälisen tietosuojastandardin 12.1 kohdan c alakohdan sekä 12.2–12.4 kohdan aineelliset vaatimukset ovat ristiriidassa yleisen tietosuojasetuksen mukaisten rekisteröityjen oikeuksien kanssa.
61. Erityisesti kansainvälisen tietosuojastandardin 12.1 kohdan c alakohdassa määrätään poikkeuksesta oikeuteen saada jäljennös henkilötiedoista, jos tämä ”haittaa selvästi antidopingjärjestelmän eheyttä tai antidopingorganisaation kykyä suunnitella tai suorittaa testejä ilman ennakkoilmoitusta tai tutkia ja todeta dopingrikkomuksia tai muita oikeudellisia vaatimuksia”. Kuten tietosuojaneuvosto on aiemmassa kirjeenvaihdossaan

korostanut³⁵, se katsoo, että poikkeus on muotoiltu erittäin epämääräisesti eikä se vaikuta olevan yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen.

62. Lisäksi kansainvälisen tietosuojastandardin 12.2 kohdan mukaan kansallisten antidopingorganisaatioiden on vastattava rekisteröidyn pyyntöön saada tutustua tietoihinsa, paitsi jos tämä aiheuttaa kansallisille antidopingorganisaatioille suhteettoman rasitteen. Standardin 12.3 kohdassa todetaan, että jos kansallinen antidopingorganisaatio kieltäytyy antamasta yksityishenkilölle pääsyä hänen henkilötietoihinsa, hänelle on ilmoitettava syyt pyynnön hylkäämiseen ”niin pian kuin se on käytännössä mahdollista” (*as soon as practicable*). Tietosuojaneuvosto panee merkille, että samanlaista lähestymistapaa noudatetaan kansainvälisen tietosuojastandardin 12.4 kohdassa, jonka mukaan henkilötietoja ei saa oikaista tai muuttaa, jos se osoittautuu mahdottomaksi tai suhteettoman työlääksi. Koska yksilöiden ja kansallisten antidopingorganisaatioiden edut eivät näytä olevan asianmukaisesti tasapainossa, tietosuojaneuvosto suhtautuu edellä esitetyn perusteella epäillen siihen, taataanko kansainvälisellä tietosuojastandardilla tosiasiallisesti yksilöiden henkilötietoihin liittyvät oikeudet.
63. Tietosuojaneuvosto toistaa tältä osin, että tietosuoja koskevat rajoitukset ovat sallittuja vain, jos ne ovat yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisia. Kyseisen säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädäntötoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on rajoittaa tällaisten oikeuksien soveltamisalaa, edellyttäen, että rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja että se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide.
64. **Sen vuoksi tietosuojaneuvosto suosittelee kansainvälisen tietosuojastandardin 12 kohdan tarkistamista siten, että se vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen 12–15 artiklaa ja asiaankuuluvia tietosuojaneuvoston ohjeita sekä yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa säädettyjä edellytyksiä rekisteröityjen oikeuksien mahdollisten rajoitusten osalta.**
65. **Lopuksi tietosuojaneuvosto toistaa, että säännöstöön olisi sisällytettävä oikeus muutoksenhakuun sekä oikeus saada korvaus henkilöille kansainvälisen tietosuojastandardin kanssa yhteensopimattomasta käsittelytoimesta aiheutuneesta vahingosta.**³⁶

Euroopan tietosuojaneuvoston puolesta

Puheenjohtaja

(Anu Talus)

³⁵ Tietosuojaneuvoston puheenjohtajan 9. lokakuuta 2019 EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle lähettämä kirje (viite: OUT2019-0035), s. 8.

³⁶ Ks. edellinen alaviite.